

Vad vill Ryssland?

I dag är det två veckor sedan konflikten mellan Ryssland och Georgien eskalerade till öppet krig. Torsdag morgon den 7 augusti drabbade parterna samman i den georgiska provinsen Sydossetien, som redan länge har varit föremål för inbördes tvister länderna emellan. Allt tyder på att Ryssland medvetet provocerade fram denna konflikt. Och nästan lika uppenbart är att den georgiske presidenten Micheil Saakasjvili var dum nog att gå rakt in i den ryska råttfällan, som man nu försöker avveckla med hjälp av vapenstillestånd och västmakternas diplomati.

Vad vill Ryssland med denna konflikt? En utbredd uppfattning är att det ryska ingreppet i Sydossetien i första hand är en varningssignal till EU, Förenta staterna och alla de grannstater som i likhet med Georgien i tiden tillhörde Sovjetimperiet. Omsorgen om den sydossetiska befolkningen, som till en del visserligen är ryska medborgare, är inte mycket annat än ett spel för kulisserna.

Ryssland har under de senaste fem–sex åren återhämtat sig ekonomiskt från 1990-talets katastrofala svaghetstillstånd. Följaktligen försöker dess statsledning nu återerövra något av Sovjetimperiets säkerhetspolitiska prestige och militära styrka. En fullständig återhämtning är dock helt utesluten. När Sovjetimperiet började vittra sönder hösten 1989 omfattade Moskvas buffertzonen östra hälften av Centraleuropa och Baltikum. I dag är hela denna buffertzonen förlorad och ansluten till Nato, vilket om något framhäver hur kalla kriget utmynnade.

Det är därför inte särdeles överraskande att Ryssland med växande irritation har följt med hur Ukraina och Georgien aktivt eftersträvar ett Nato-medlemskap och hur Förenta staterna planerar ett missilförsvar i Tjeckien och Polen, vilket drastiskt kommer att minska betydelsen av den ryska kärnvapenarsenalen. Ingreppet i Georgien handlar nog mer om Natos östutvidgning än om sydosseternas välbefinnande.

Annorlunda uttryckt, det ligger i Moskvas intressen att utvecklingen i Georgien och Ukraina är så turbulent att Natos europeiska medlemmar med Tyskland i spetsen fortsättningsvis motsätter sig deras Nato-medlemskap. Så skedde ju vid Natos senaste toppmöte i Bukarest. Enligt president Saakasjvili var det just detta negativa besked som hade en uppviglande effekt på Moskva.

Frågan är om den ryska skrämselfaktiken fungerar i längden. Lika möjligt är den har motsatt effekt. Tysklands förbundskansler Angela Merkel har redan kungjort att Georgiens Nato-medlemskap nu är minst lika aktuellt som tidigare. Det är knappast heller en slump att man just nu nått en överenskommelse om Natos antimissilförsvar i Polen.

Europas säkerhetspolitik är inte ett dominospel, snarast ett jonglerande med flera bollar i luften samtidigt. Ryssland är en av bollarna. Men Natos östutvidgning dikteras minst lika mycket av den transatlantiska relationen, det vill säga av om EU och Förenta staterna lyckas enas om vilket Natos huvudsyfte ska vara framöver.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 21.8.2008